

РАДІООНКОЛОГІЯ В РЕГІОНАХ

Д.С. Мечев

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, Київ

Відкриття першого в державі спеціалізованого Центру променевої терапії в м. Рівне

Нещодавно у м. Рівне, на базі Рівненського обласного онкологічного диспансеру, відбулася значна подія в історії вітчизняної медицини — офіційно відкрито перший в Україні Центр променевої терапії.

Ця подія проходила в три етапи: у серпні, жовтні і листопаді й привернула увагу не тільки спеціалістів з радіаційної онкології, а й з багатьох інших медичних галузей: хірургів-онкологів, нейрохірургів, хіміотерапевтів, діагностів, головних лікарів онкодиспансерів України та інших.

Автор цих рядків мав честь бути присутнім на всіх трьох етапах відкриття центру і тому має змогу поділитися своїми враженнями з приводу цієї неординарної події не тільки для Рівненського регіону, а й для всієї України.

Центр збудовано і укомплектовано в рамках благодійної програми Рината Леонідовича Ахметова «Розвиток України» в рекордні для країни терміни, без збоїв і порушення строків — після затвердження проекту до першого офіційного етапу відкриття минуло всього півроку. Це стало можливим завдяки продуктивним спільним зусиллям представників Фонду Р.Л. Ахметова, ке-

рівництва області й Рівненського онкодиспансеру, компанії-постачальника радіодіагностичного і радіотерапевтичного обладнання і загальної підтримки на всіх рівнях.

Передбачається, що в майбутньому Центр стане межрегіональним і обслуговуватиме хворих не тільки Рівненської, а й інших суміжних областей (Волинської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької). До речі, перед введенням центру в дію, співробітниками рівненського онкодиспансеру (ОД) було розроблено і затверджено (теж

Обласний онкологічний диспансер м. Рівне.
Центр променевої терапії

Президент України В.Ф. Янукович, губернатор Рівненської області В.М. Берташ, міністр охорони здоров'я України О.В. Аніщенко та міністр фінансів України Ф.О. Ярошенко оглядають лінійний прискорювач

уперше в Україні) Статут і Положення про Центр променевої терапії.

На першому етапі Президент України В.Ф. Янукович у присутності працівників диспансеру, запрошених гостей, представників місцевої влади урочисто відкрив Центр, перерізавши символічну стрічку.

У відкритті, разом з Президентом, брали участь міністр охорони здоров'я України О.В. Аніщенко, міністр фінансів України Ф.О. Ярошенко, губернатор Рівненської області В.М. Берташ, начальник Управління охорони здоров'я облдержадміністрації В.Я. Бойко, представники Фонду Р.Л. Ахметова.

Були присутні і головний онколог МОЗ України І.Е. Седаков, головний радіотерапевт МОЗ України Н.Г. Семикоз, завідувач кафедри радіології НМАПО Д.С. Мечев, головні лікарі Волинського та Чернівецького ОД та ін.

Президент України В.Ф. Янукович у своїй промові зупинився на важливості відкриття подібних центрів, навів деякі статистичні дані розвит-

ку медичної галузі, запевнив присутніх у поступовому поліпшенні динаміки росту якісних і кількісних змін у практичній медицині.

Далі Президент ознайомився з приміщеннями центру і залишився задоволеним побаченим. Після від'їзду Президента на численні запитання присутніх відповідав міністр охорони здоров'я України О.В. Аніщенко, який пізніше провів нараду головних лікарів Рівненської області. Після закінчення офіційної частини центр відвідали й гості.

Велике враження на перших відвідувачів справили змонтовані і вже працюючі цифровий лінійний прискорювач Electa Precise Treatment System™, який дозволяє реалізувати не тільки прості традиційні методики променевої терапії, а й такі сучасні, як 3D-конформна терапія, терапія з модуляцією інтенсивності (IMRT), терапія з візуальним контролем (IGRT); 16-зрізовий комп'ютерний томограф для передпроменевого планування лікування Aquilion LB. Даний сканер ідеально інтегрується з лінійними прискорювачами, розширюючи можливості їх використання. Він забезпечує достовірну діагностику і планування дистанційної та контактної променевої те-

Передпроменеву підготовку проводить медичний фізик

Медичний фізик Карлос Сандін (Англія) дає пояснення щодо першого хворого

Завідувачка відділення дистанційної променевої терапії Т.Д. Щегловська

Співробітники Центру променевої терапії

Конференція 11.11.2011 р. (третій етап)

рапії, а також контроль при проведенні малоінвазивних операцій. Система відрізняється гнучкістю і є унікальною, оскільки має найширшу апертуру гентрі (до 90 см) і найбільше поле огляду (FOV 85 см²). Крім того, апарат дозволяє отримати дуже тонкий зріз (0,5 мм), що забезпечує найвищу якість зображень і найдостовірнішу діагностику при мінімальних променевих навантаженнях. Завдяки цим характеристикам пацієнти не відчувають дискомфорту від перебування в закритому просторі, а лікарі отримують можливість проводити якісні дослідження дітям і дорослим, а також пацієнтам з надлишковою масою тіла.

Раніше в ОД були встановлені (зараз входять до складу центру): апарат для дистанційної променевої терапії ⁶⁰Cobalt (Китайського виробництва); для брахітерапії — Нуклетрон Іг; комп'ютерний томограф — Шимадзу (Японського виробництва); три ультразвукових апарати.

Крім цього, в онкодиспансері збудовані «відстійники», тому в майбутньому є можливість проводити лікування з відкритими радіофармапрепаратами (особливо хворих з високодиференційованими формами раку щитоподібної залози, зважаючи на особливий статус Рівненської області відносно аварії на ЧАЕС і діючих сьогодні АЕС.

Керівниками відділень дистанційної променевої терапії (№ 1) призначені лікар вищої категорії Тетяна Дмитрівна Щегловська, брахітерапії (№ 2) — лікар вищої категорії Микола Олексійович Марченков.

У жовтні дуже плідно, з практичного погляду, пройшов другий етап — початок лікування перших трьох хворих (рак легенів — 2 та грудної залози — 1).

В цей день запрошені гості, представники компанії-постачальника апаратури, група ЗМІ могли пересвідчитися в офіційному практичному запуску проекту і повній відповідності цієї події конкретним термінам плану і програми роботи (III–IV квартал 2011 р.).

На початку найбільші труднощі викликав процес планування терапії, тобто зіставлення даних КТ з реальними параметрами опромінення. Медичні фізики (на жаль, МОЗ України ніяк не може узаконити цю спеціальність у своєму класифікаторі, як це зроблено в Росії) під керівництвом відомого в Європі спеціаліста Карлоса Сандіна

(Англія) дуже ретельно розбирали кожен випадок, зіставляли отримані зображення і потім демонстрували присутнім. До речі, ці фахівці були підготовлені в Київському університеті ім. Т. Шевченка на кафедрі фізики функціональних матеріалів.

Представники ЗМІ дуже уважно поставилися до цієї події — інтерв'ю начальника Управління охорони здоров'я облдержадміністрації В.Я. Бойко, головного лікаря РООДГ І. Максим'яка, завідувача кафедри радіології НМАПО Д.С. Мечева, завідувачки відділення Т.Д. Щегловської і Карлоса Сандіна були показані на місцевих телеканалах і опубліковані у пресі.

Таким чином, всього лише через місяць після офіційного відкриття Центру (кінець серпня), розпочалося лікування хворих.

Найбільшого резонансу набуло проведення третього етапу — організації конференції з міжнародною участю 11–12 листопада 2011 р. (зарєєстровано МОЗ України — інформаційний лист № 40-к-2011). Конференція зібрала понад 150 учасників (планувалося до 50) з 14 областей України, а також — Німеччини, Англії, Росії (Москва, Санкт-Петербург), Білорусі (Гомель, Брест). Слід зауважити, що навіть наші щорічні конференції радіотерапевтів України не завжди збирають таку високопрофесійну і високоповажну аудиторію, у складі якої: головний радіолог МОЗ України професор М.М. Ткаченко, чл.-кор. НАМН України, професор М.І. Пилипенко, президент УТРО професор В.С. Іванкова, президент АРУ професор В.Е. Медведєв, президент Асоціації РКТМРТ професор В.О. Рогожин, завідувач кафедри фізики функціональних матеріалів КНУ ім. Т. Шевченка, чл.-кор. НАНУ, професор М.П. Куліш, завідувач кафедри радіології НМАПО професор Д.С. Мечев, професор М.І. Хворостенко, представники МЦ «Кібер Клініка Спіженка» (доц. Т.І. Чеботарьова), клінічної лікарні «Феофанія», центрального клінічного військового шпиталю, головні лікарі онкодиспансерів та інші. Впродовж першого дня засідання було заслухано 23 доповіді, а сама конференція тривала десять годин.

Було багато цікавого: колеги з Росії і Білорусі розповідали про свій клінічний досвід (IMRT, віртуальна симуляція), медичні фізики — про особливості передпроменевої підготовки хворих

до лікування та надання гарантії якості для прискорювачів, Карлос Сандін виступив з лекцією з нової для нас проблеми «Початок і місце клінічної підтримки у нових відділеннях променевої терапії». R. Pinteа (Німеччина) розповів про основні сучасні технології для поліпшення точності лікування, а доповідач зі Львова Ю.П. Миллян ознайомив присутніх із досвідом отримання зображень для проведення топометрії на 16-зрізовому КТ.

Уперше на заходах такого рівня виступав із доповіддю завідувач кафедри фізики функціональних матеріалів КНУ ім. Т. Шевченка, чл.-кор. НАНУ професор М.П. Куліш. На цій кафедрі навчають фізиків з можливістю в подальшому працювати в онкологічних закладах; доповідач детально зупинився на можливостях кафедри в галузі підготовки медичних фізиків (разом з кафедрами радіології), при цьому висвітлив чимало невіршених і складних організаційних проблем.

На другий день конференції для всіх учасників було організовано екскурсію до Центру променевої терапії.

Як учасник і свідок проведення усіх трьох етапів відкриття Центру променевої терапії в Рівному, автор цих рядків не може не висловити свого ставлення до знаменної події. Головний висновок — це обнадійливий приклад майбутніх подібних подій. Успіх у дотриманні всіх планових термінів від здачі проекту до організації відкриття (півроку!), триетапне відкриття центру впродовж двох з половиною місяців — теж подія, аналогів якої, здається, досі не було. На всіх етапах вражав ентузіазм ветеранів і молоді, жага до постійного професійного зростання, нових перспектив подальшої діяльності.

А між тим, Україні зараз у край потрібні ще, як мінімум, 4–5 подібних міжрегіональних центрів, де онкологічні хворі мали б змогу в одному місці отримати вчасне високоефективне контрольоване променеве лікування (дистанційне і контактне).

Адреса Центру променевої терапії:
м. Рівне, вул. Олександра Олеся, 12, КЗ «РООД».
Головний лікар – Максим'як Григорій Іванович,
тел. приймальної (0362) 22-60-26,
реєстратура (0362) 22-79-89.